

СТУДЕНТСЬКА МОЛОДЬ НА РИНКУ ПРАЦІ

Грибушенкова Анастасія Григорівна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Студентська молодь – це найбільш активна, мобільна і динамічна частина населення, вона розглядається як специфічна, соціально-професійна група людей, що об'єднана виконанням спеціальних учбових і соціально-підготовчих функцій, характеризується спільністю побуту, ціннісних орієнтацій і способу життя. Студентська молодь є особливою перехідною групою, яка отримує професійні знання та починає трудову кар'єру. Зараз переважна більшість студентів денного відділення працює під час навчання, що пов'язано з необхідністю матеріального забезпечення, прагненням отримати деяку фінансову незалежність від батьків, здобути досвід практичної діяльності за фахом. Працевлаштування студентів ускладнюється протиріччям між виробничо-необхідними потребами в конкретних професійних та соціальних якостях молодих спеціалістів, недостатнім фактичним рівнем їх підготовки до здійснення відповідних функцій та достатньо високою оцінкою власних здібностей. Крім того, студент повинен узгоджувати трудову активність з навчанням.

Дослідженням особливостей працевлаштування студентської молоді займалися такі соціологи як Е.В. Клопова, К.А. Іванов, М.Н. Антропова, Г.А. Розєватов, В.П. Букін. Але навіть сьогодні актуальним залишається вивчення проблем працевлаштування сучасних студентів денної форми навчання, трудова активність яких різко збільшилася.

Ми провели власне соціологічне дослідження, метою якого було виявити основні характеристики трудової активності студентів на прикладі тих, хто навчається на денному відділенні НТУ «ХПІ». В дослідженні взяло участь 236 респондентів, з яких 120 чоловіків (51%), та 116 жінок (49%).

Ми намагалися визначити характер зайнятості працюючих студентів (тип зайнятості, бажану форму власності організацій для працевлаштування, провідні

мотиви працевлаштування) та те, на що студенти витрачають гроші що заробили. Дослідження показало, що частіше студенти віддають перевагу не повному робочому дню (65%), але майже третина опитуваних бажають працювати повний робочий день. 60% студентів вказали, що віддають перевагу неофіційному працевлаштуванню. Найголовнішими мотивами працевлаштування під час навчання виявилися заробіток грошей на розваги – 79%, прагнення реалізувати власне хобі – 44% та намагання отримати досвід роботи – 40%.

Головними характеристиками роботи, на які найбільше звертає увагу студент під час пошуку місця праці, виявились: високий рівень заробітної плати – 78%, комфортні умови праці – 73%, можливість працювати неповний робочий день – 67%, можливість отримати нові знання, які потрібні на ринку праці – 72% та можливість кар'єрного росту – 78%.

Було виявлено, що основні канали пошуку роботи для студента – це сайти з працевлаштування, до яких звертається 79% опитаних, потім респонденти звертаються до друзів (71%), актуальною є реклама вакансій у транспорті (44%) та безпосередньо здійснюють пошук на сайтах організацій в розділі «вакансії» (45%). А ось до центрів зайнятості, шкільних вчителів та приватних кадрових агентств студенти не звертаються взагалі.

Основними труднощами студентів при працевлаштуванні виявились: завищені вимоги роботодавців до досвіду роботи – 93% та недостатність умінь, професійних навичок у студентів – 48%.

При аналізі впливу соціальних та демографічних характеристик респондентів на ставлення до праці під час навчання в університеті було з'ясовано:

- майже половина жінок, 52%, взагалі не планує працювати за фахом, що отримують, а серед чоловіків таких 21%; але більш ніж третина чоловіків – 37% планують працювати за фахом, але не за отриманою спеціальністю, при цьому серед жінок таких 25%; на жаль за отриманим фахом шукають роботу лише 2%

жінок та 27% чоловіків. В цілому юнаки демонструють більшу схильність до роботи за фахом, що отримують;

- чоловіки мають більший досвід роботи під час навчання ніж жінки (87% та 71% відповідно вказало на наявність цього);

- всі респонденти, які навчаються на 5-6 курсі вже мають досвід роботи, та чим менше курс навчання, тим цього досвіду у респондентів менше (86% студентів 3-4 курсу мають цей досвід);

- студенти, які навчаються за ІТ-напрямком мають в порівнянні з іншими найбільший досвід праці: 87% вказує на його наявність;

- жінки в порівнянні з чоловіками частіше віддають перевагу тимчасовій роботі (80% та 50% респондентів відповідно вказало на це);

- закономірним виявилось те, що студенти, які навчаються погано та маюць «хвости», віддають перевагу повному робочому дню – 100%, а ті хто іноді підробляють навчаються на «4-5»;

- чоловіки і жінки однаковою мірою відмічають, що вони віддають перевагу неофіційному працевлаштуванню (60% вказало на це), лише 20% чоловіків та 7% жінок обрало б офіційне працевлаштування. Усі інші взагалі не звертають увагу на форму працевлаштування при працевлаштуванні;

- студенти, які проживають у гуртожитку та ті, що орендують квартиру, влаштовуються на повний робочий день частіше ніж ті, що мешкають з батьками (40%, 32% та 0% представників вказаних груп відповідно обирають цей вид зайнятості), але незалежно від місця проживання всі респонденти перевагу віддають неповному робочому дню;

- за результатами дослідження в університеті немає студентів, які відносять себе до найбідніших та найзаможніших верств населення, серед респондентів, які навчаються за контрактом мають більше розбіжностей в рівні матеріальної забезпеченості, ніж респонденти бюджетної форми навчання.

Безумовно, більш впевнено на ринку праці почуває себе випускник, який вже має деякий досвід роботи, професійні, практичні і універсальні знання та

навички, більш високий рівень самооцінки та адекватні (не завищені) очікування щодо роботодавця. У той же час, студент, який працює має менше можливостей навчатися, що обумовлено необхідністю в деяких випадках пропускати заняття, невчасно здавати роботи, заліки. Кількість працюючих студентів не зменшиться, тому керівництво університету для збереження контингенту та покращення якості навчання вимушено допомогти поєднувати роботу і навчання у закладах вищої освіти. На нашу думку для цього необхідно наступне:

- розробити дистанційні курси для студентів;
- відкоригувати розклад занять, а саме зменшити розмір перерв між навчальними парами, протягом семестру скласти розклад в першу або в другу зміну (без чергування змін навчання по днях та тижнях);
- починати заняття раніше, щоб час закінчення дозволяв працювати другу половину дня;
- забезпечити актуальними електронними конспектами всі навчальні курси;
- ввести практику онлайн-консультування викладачів за предметами.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Горобець Марія Миколаївна

Несен Анна Андріївна

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

Ролі вищої освіти у сталому економічному та соціальному розвитку зростають з кожним роком. Вища освіта в цілому визначається як один із ключових рушійних показників зростання, процвітання та конкурентоспроможності. Зараз, активно вивчають питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні, адже вона не тільки впливає на отримання достойної освіти, але й являється показником розвитку країни [3].